

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

2 Nunquid non summus Pontifex possit super pœnis simoniæ dispensare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

aliud docuerim, egomet mihi aliud per-
suadere nequeo.

ARTICVLVS II.

Vtrum summus Pontifex possit super pe-
nis simoniae dispensare.

1. Argu.

Secm.

Retu.

1. Con-
clusio.
Proba-
tio.

Postremo denique quaeritur, vtrum
penae simoniae sint per pontifices di-
spensabiles? Et arguitur negatiue: Quid-
quid Papa potest in tota familia Christia-
na, potest antistitum quicumque in sua die-
cesis nullus autem ipsorum dispensare su-
per eiusmodi poenis valeat: ergo neq; Pa-
pa. Secundò: Vna, potissima q. poena, vt
art. proximo diserebamus, est spiritua-
lium resignatio, temporaliumq. restitui-
tio. Super hoc autem dispensare nullus vi-
detur mortalium posse, cum eiusmodi re-
stitutio iure appareat diuino imperata.
Accedit tertio. Quòd si talis esset in Pa-
pa facultas, inde peruius pateret aditus
ad simoniarum barathrum: nam & Pa-
pa secum ipse dispensaret, vt dum veller,
sacerdotia venditaret, quorum nihilomi-
nus collationes teneretur. In contrarium
est tex. in c. mādato, proxime, expositum,
de simonia, vbi Papa facultatem indul-
sit dispensandi super simoniam. Id quod ce-
leberrimo vsu confirmatur.

Ad quaestionem duabus conclusioni-
bus respondetur, Vna: poena vitio simo-
niae decretae, sunt numero quatuor, aut
quinque. Prima, si verè poena dici potest,
est spiritualium resignatio, temporaliumq.
restitutio. Hoc patet cap. supra citatis, si
quis episcopus, & c. presbyterum, l. q. r.
c. de hoc. & cap. audiuimus, de simonia.
Et in Extrauagantibus Martini, Eugenij,
& Paul. 2. cum detestabile, quibus contra-
ctus simoniacus habetur, vt nullus: siue
delectatio ea sit diuini iuris, vt arbitror,
siue ecclesiastica sanctio. Vbi autem con-
tractus est, nullus inde pròtinus restitu-
tionis vinculum exurgit. Quare non pro-
prie censenda est poena, sed naturalis obli-
gatio, vt quisque alienum relinquat.
Quamobrem nulla est, (vt supra dixi-
mus) expectanda sententia. Secunda pe-
na, est papalis excommunicatio, ut ei-
dem Extrauagantibus patet, & can. repe-
riuntur. l. quæst. i. quæ quidem (vt lib. r.
expositum reliquimus) ipso facto incurri-

tur per sententiam ipsam iuris, eiusdem-
que admonitionem. Tertia est suspensio
ab ordinum functione qui per simoniam
recipiuntur, ut patet eod. c. si quis episco-
pus, & reperitur, & in eisdem Extra-
uagantibus Martini, & Eugenij. Ac qui
excommunicationis poena communis est
etiam mediocribus, ut inibi patet. Ita-
que illi qui suo negotio causam præbet,
vt alij simoniace contrahant, sunt ipso fa-
cto excommunicati. Quin verò & quot-
quot certa scientia testes essent simoniae,
iure antiquo tenebantur sub anathema-
tis poena reuelare, neque antequam reue-
larent, absolui poterant, vt in Extrauag.
Martini, legitur. Sed tamen, vt in verb. si-
monia. §. 19. Syluest. admonuit, de illis
tantum intelligebatur, qui presentes es-
sent in Curia Romana. Imò verò neque
illo modo temperata lex vim nunc, in-
quit, habet ullam, quoniam est peritum
iam abrogata. Poena autem irregularita-
tis non est sub hoc termino iure expres-
sa, neque in Extrauaganti, cum detesta-
bile. vbi omnes poenæ censentur, expres-
sunt. Nihilominus suspensio ab officio
illius, qui ordines simoniace suscepit,
contulit, quodam genus irregularitatis
est. Præterea cum simoniaci omnes sint
excommunicati, si postea celebrent, iure
lege communi excommunicationis man-
ent irregulares. Imò verò quantum
non celebrent, quandiu excommuni-
cati sunt, nequeunt ad alios ordines pro-
moueri, quæ est tali irregularitas. Quæ
D. Thom. artic. 6. in responsione septi-
mi, maximam dispensationem, quæ cum
simoniaco fieri potest, arbitratur, ut in
eadem ecclesia maiores ordines conse-
quatur, ubi denotat simoniacos esse in-
regulares. Postrema denique poena est
infamia, ut habetur l. 5. quæst. 3. can. Sand.
& de accusationibus. ca. inquisitiones.
Posterior conclusio: Cum eo, qui simo-
niae labe infectus est, summus Pontifex
idemque solus dispensare valeat. Prior
pars inde patet, quòd cum plenissimam
habeat potestatem remittendi peccata,
vt eorum quascunque poenas valeat pro
caussa remittere, alias Christiana fami-
lia remedio esset orbata. Accedit quòd
poena, quæ verè sunt poenæ, videlicet
una excepta restitutione, omnes
sunt ecclesiastico iure decretae, in quod

Soto
de Iure
Legibus
DII
13

ipse plenissima fungitur potestate. Posterior vero conclusio pars non est usque adeo certa, immo D. Tho. loco proxime citatio, artic. 6. distinct. 6. secus censet. Ait qui ppe solum Papam cum eo, qui scienter est simoniace beneficiatus, dispensare posse, in reliquis vero casibus posse etiam episcopum. Quin uero ordinaria potestate episcopus ualet a quouis commisso crimine absolueret, nisi Papa id sibi referuans eius conceret potestatem. Quo circa ut communis habet Doctorum sententia, quo Syluester refert. uerb. dispensatio. §. 14. contra canonem Papæ, aut concilii episcopus dispensare non potest. Cum ergo simoniace ppe omnes sint conciliorum aut summorum Pontificum decreta constituta, uel iam habet, uel solas Papa uel concilium dispenset, saltem in simonia ordinis, aut collati beneficii scienter acquisiti, non est dubitum quin soli Papæ hoc sit referuatum, ut habetur in Extrauag. cum deestabil. Pauli. & idem arduum est ad ingressu religionis, ut patet in d. cap. Mandato ubi constat ad solum Papam de hac re fuisse recursum, & Martinus V. in sua Extrauag. etiam receptionem monasterii simoniacam anathematis mucrone iugulat, cuius idem absolutio ad solum attinet Papam. Sin uero in susceptione aut institutione aliorum sacramentorum quidpiam simoniace aut detur, aut recipiatur, Sanct. Thom. posse referret episcopum dispensare. At tamen recentior Extrauagans, cum deestabil. omnem prorsum simoniam ferit excommunicatione sibi soli referuat. Ait enim, qui quomodo libet dando uel recipiendo simoniam commiserit, aut quod illa fiat, mediatores extiterint, seu procurauerint, sententiam excommunicationis incurrant a qua nisi a Romano Pontifice absoluti non possunt, nisi in articulo mortis. Cui ergo ait quomodo libet, nullius prorsus simoniaci conscientiam pacare audeat, an equam summum Pontificem, uel eius uicarium adiuerit. Sunt autem gradus dispensationis gradus, super simonia quoadam consueti, numero quatuor spensationes. quos D. Thomas eodem articulo sex uisio recenset. Erant enim parua dispensatio super simonia magna, & maxima: Parua quia quidam, ut ad laicorum communi-

nam simoniace admitteretur. Magna, ut post poenitentiam in alia ecclesia in suo ordine remaneret. Maior uero, ut remaneret, in eadem ecclesia, sed in minoribus ordinibus: Sed maxima, ut in eadem etiam permaneret, atque ad maiores ordines posset promoueri: nusquam tamen usque ad præfectus dignitatem. Hæc enim olim nunquam concedebatur. Quin uero, ut illic ait idem sanctus doctor nullum de dispensatione uerbum audiebatur, prius quam tum temporaliu, tum etiam spiritualium restitutio fieret. Nunc uero temporis super his omnibus facile dispensatur.

Ad primum igitur argumentum respondetur. Quidquid episcopi ordinario iure possunt, Papa nihilominus merito huiusmodi dispensationes & absolutiones ad seipsum in odium simoniæ aduocauit, ne si dicecesani eadē omnes potestate fungerentur, hiatus simoniæ propter dispensandi facultatem patentior fieret.

Ad secundum respondetur, dispensationem super simonia bifariam considerari posse. Vno modo post factum. Altero uero ut fiat. Et quidem post factum nullatenus controuertitur, quin possit Papa super omnibus poenis dispensare, simoniacumque in pristinum restituere honorem & locum. Atque adeo non solum de fructibus uerum & de pretio simoniaco arbitratu suo disponere. Nam postquam crimen in sum est forum delatum, restitutio non est faciendā, qui dedit, sed cui Papa constituerit. Posteriori autem modo neutriquam sic Papa dispensare potest, ut quis rem spiritualem pretio emat, quin talis emptio, & uenditio sacrilegium sit & immane scelus, quandoquidem iure sit diuino, & naturali interdicta, siue cum alio, siue secum dispensare aufit. Immo quotiescunque spiritualia pretio uendunt, tam ipse quam emens eodem complicitur simonia execrabili uitio. Potest tamen dispensare super excommunicatione & infamia, atque aliis ecclesiasticis poenis, ut scilicet circa earum reatu possit contractus simoniace celebrari. At uero de restitutione dubium restat, utrum scilicet si uel ipso uel alio pretium recipiente spirituale cōferret, eatenus dispensetur.

Ratio conclusionis. Exco- catio- omni- simonia- ci, Papæ referuat iure nouo.

Ad primū arg.

Ad secundū ar.

Dubia.

spensatio ualeret, ut collatio teneret, & pretium maneret a restitutione liberum. Et re uera nescio an antiqui patres id cōfiterentur. Nam S. Thom. non aliter dispensationem admittit, quam p̄m̄ ista resignatione spiritualium, temporalium que restitutione. Quamuis dici posset nō esse locutum nisi de legitima dispensatione. Dicendum ergo, quod si ea sententia uera sit, quod iure diuino sit simoniacus inhabilis ad recipiendum præbendam, non est in Pontificis facultate illam collationem asserere ualidam. Et id eo qui antecedens crediderit, eum necesse est id, quod sequitur, confiteri. Et fateor quod, nisi communis opinio reclamaret, sic dicerē. Nihilominus admittimus, ut supra hæsitantes insinuauimus collationem illam pretio emptam, a quo adeo iniquam, non uique adeo iure diuino impediri, quin teneat, esset tamen in signiter iniquus, ut absit impietas uerbo Pontifex ille q̄ tale pateret scelus. Quod si uideret, ambigere nequeo quin pretium semper restituere teneretur: quandoquidem (ut sæpenumero dictum est) illius translatio domini, iure diuino est nulla: Hinc ergo gradus fit ad solutionem tertii. Concedendum enim est huiusmodi facultatem dispensandi, ut sacerdotiorum collatio simoniaca firma sit, suapte natura precipitū esse ad simoniacum barratum. Est tamē hoc Deo fidendum q̄ nunquam uel quam rarissime in tā ablutum sacrilegium suum vicarium collabi permittet. Vt uero eo ipso quod Papa secum dispense ut sacerdotium uendat, pariter cum emptor dispense, ut percipiat, non dico quantum ad culpam, quia non potest, sed ut uerus sit possessio. Tam

q̄. affirmatiuum cum Palu d. contra R. dian. responsum reliquimus. Cetero hic eidem sententiæ prius refragatur. licet postea uideatur suffragari. Nam re uera ratio, quam contra pontificum obmolitur, non est præcipui momenti. Arguit enim quod cum illa Papæ uenditio non sit expressa dispensatio, non est præsumenda nisi recta id ratio persuadear, quæ quidem potius suadeat oppositum, quoniam ex tali præsumptione fieret consequens, ut omnes passim audirent Pontificem ad emendam sacerdotia, quo nihil esse perniciosius potest. Quare etsi iniquitas sit, inquit, in Papa, vendere, peior tamen esset, si uendens præsumeret dispensare: quia peccatum duplaret. Respondetur autem rationem rectam potius suadere, quod eadem semper præsumatur dispensatio, quoniam si sine dispensatione præsumpta uenderet, peius ei duplaretur factus. Nam enim tantum sacerdotium uendere attemptaret uerum & iniquiorem abibere fraudem, scilicet quod pretium recipiens nihil cōferret, si quidem nisi emptorem ab excommunicatione immunem redderet & habilem constituere, collatio non teneret. Neque isto modo patentior sit idus ad simoniam, tum quod si dispensatio ipso facto non præsumeretur, qui iniquus Pontifex esse uellet, tam facile uenderet, unaque expresse dispensaret, quam sine dispensatione uenderet. Tum precipue, quod etsi tanta infirmitas in Papa factas, tamen cum eius usus tam sit detestandus, non est de ipso tam male timendum, ut per talem occasionem fiat ad ipsum, ut sacerdotia uendat, sacerdotum concursus.

Solutio.

Ad tertium. Hæsitatio.

Solutio. Caieta.

Finis libri Noni.

Soto
de iure
Legibus
DII
13